
Viry a nemoci v České republice

Viry a nemoci v České republice

Jan NĚMEC, moderátor

Ptačí chřipka vyvolává teď podobnou paniku jako předčasem nemoc BSE nebo virová nákaza SARS.
redaktor

Smrtící viry v Česku. Proti chřipce zasáhne i armáda.
Martina KVAŠOVÁ, redaktorka

Dramatické titulky v českých médiích. Zákeřný vir H5N1 skolil třetinu chovného hejna. Všechny ptáky, které virus ušetřil, vzápětí utratili zvěrolékaři. S sebou vzali i všechny slepice z okolních dvorků, a dokonce i díky médiím proslulého papouška.
Ludmila SCHYTILOVÁ, majitelka papouška, Tisová

Je to sprostárna tohle, proč mi ho sebrali, když ho mám jenom doma a nikde mi nelítá.
Martina KVAŠOVÁ, redaktorka

Příčinu přenosu viru se dosud prokázat nepodařilo. Nastupují tak úvahy a spekulace, třeba že nositelem nákazy jsou volně žijící ptáci. Těch nemoc zabila loni v Česku čtrnáct, když tu poprvé udeřila. V Evropě se zmutovaný vir ptačí chřipky napadající lidi ještě nikdy neobjevil. Přenos nemoci z člověka na člověka nebyl prokázán ani v jihovýchodní Asii, kde se virus poskytl poprvé a kde přinesl první ne však masové oběti. V jihovýchodní Asii se objevila i další nemoc, která má původ u zvířat. V roce 2003 tu na onemocnění SARS zemřelo téměř sedm set padesát z více než osmi tisíc nakažených. Evropě a Americe se vyhnulo. Zatím nejhorší následky ale měla takzvaná nemoc šílených krav BSE. Vědci došli k názoru, že může způsobovat smrtelnou Kreutzfeldt-Jakobovu nemoc u člověka, i když počet takových případů je mizivý. Nákaza ovšem postihla celou Evropu. statisíce krav byly vybity, a jen kvůli podezření na BSE jsou další utráceny dodnes. Snímky hořících hranic s likvidovanými zvířaty udělaly své. Spotřeba hovězího masa klesla o třetinu. Škody se odhadují na čtvrt bilionu korun.
Jan NĚMEC, moderátor

Zprávy o nemocech mají své konkrétní ekonomické dopady, někdy i bez ohledu na skutečné nebezpečí. Ptačí chřipka, o které právě teď mluvíme. Po loňské panice hlásili drůbežáři miliardový propad tržeb. Zisk si naopak připsala farmaceutická firma Roche. Státu dodala lék Tamiflu proti běžné chřipce zhruba za miliardu korun. Žádná pandemie zatím nehrozí. Světová banka už přesto předpovídá, že by případná pandemie způsobila světové ekonomice škodu až devatenáct bilionů korun ročně. Země jihovýchodní Asie a SARS. Hlavně rok 2003. Asi sedm set mrtvých a ekonomické ztráty kolem devíti set miliard korun. Dál se ale nemoc nešířila, Evropě a Americe se zcela vyhnula. Listerie, bakterie v sýrech Baladur a některých salátech, způsobila vloni před Vánoci paniku v českých obchodech. Zákazníci odmítali některé sýry a saláty plošně. Propad tržeb vyčísly mlékárenské firmy na zhruba sto milionů korun. Propad zisku na miliony, až desítky milionů.

BESEDA

Jan NĚMEC, moderátor

A já už vítám ve studiu Vilmu Marešovou, přednostku infekční kliniky Fakultní nemocnice Na Bulovce, dobrý večer.
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Dobrý večer.
Jan NĚMEC, moderátor

A Miroslava Kobernu, ředitele Potravinářské komory České republiky, dobrý večer i vám.
Miroslav KOBERNA, ředitel, Potravinářská komora ČR

Dobrý večer.
Jan NĚMEC, moderátor

Paní doktorko, řekněte, Helena Jiřincová z Národní referenční laboratoře pro chřipku prohlásila, virus H5N1 je velmi obtížně přenositelný na člověka. Musel by dostat nezvykle vysoké dávky viru. Souhlasíte?
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Ano, souhlasím.
Jan NĚMEC, moderátor

Virus měl už spoustu možností zmutovat. Další názor. Nezmutoval, i pokud by zmutoval, není jasné, zda by byl stejně nebezpečný jako virus ptačí chřipky teď. Také souhlasíte?
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Taky souhlasím.
Jan NĚMEC, moderátor

Aby se člověk nakazil, musel by spát se slepicemi v jedné místnosti, nebo pít syrovou krev nakažených ptáků. Je ještě i jiný způsob přenosu, třeba vzduchem a podobně?
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Tak vzduchem samozřejmě se nemoc může přenášet, ale my v domácnostech nežijeme s klecema ptáků, aby byl ten, ten kontakt velice těsný, aby se opravdu dostávali do toho těsného ovzduší, které vdechujeme. Ten způsob života máme jiný než života v Asii.
Jan NĚMEC, moderátor

Právě odborníci varují, že média často vytvářejí paniku a podobně, vytvářejí dojem pandemie, epidemie. Když se ale podíváte na to, co se stalo v Tisové, ty velké manévry a utrácení chovů, jsou podle vás tyto, tato opatření opodstatněná, nebo přehnaná?
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Já nejsem epidemiolog, já jsem klinik, takže já se na to dívám z hlediska, co může ublížit člověku a zda to je možné léčit. Určitě dokud nebudeme znát přesně, jak se může změnit virus a zda tento virus bude mít tu schopnost se přeměnit v lidský virus, pandemický virus, tak asi opatření budou přísnější, než to, a budou o to víc vědět veterináři, který se zase zabývají onemocněním ptačí chřipkou a dalšími zoonózami.
Jan NĚMEC, moderátor

A troufáte se třeba odhadnout, jak velká je pravděpodobnost, že by skutečně zmutoval do té lidské podoby?
Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Víte, poslední pandemická změna byla v roce 68. A říká se, že tak deset až třicet let je potřeba, aby vedle sebe těsně u jednoho živočicha, nebo se vyskytovaly i lidský a zvířecí virus, aby byly schopny si předat genetickou informaci, která by pak pro člověka byla nebezpečná. Když vezmete, že v roce 1918 byla španělská chřipka, v roce 1957 byla čínská vlastně chřipka, singapurská, v šedesátém osmém, osmém hongkongská chřipka, tak je dost velký odstup od toho, aby vlastně ta bdělost, neboli /nesrozumitelné/, byla určitým způsobem přísná.
Jan NĚMEC, moderátor

Když se podíváme, abychom nemluvili jenom o ptačí chřipce. Po panice s listeriosou si mlékárenské firmy stěžovaly na ten, na ten propad tržeb, a tak dále. Není to ale lepší, než aby vypukla epidemie?
Miroslav KOBERNA, ředitel, Potravinářská komora ČR

Já jsem přesvědčen, že všechno je o správné komunikaci. A tam došlo v této kauze k určitými problémům komunikačním. Já doufám osobně, že si z toho příslušné orgány vzaly určitá poučení, protože pokud jsou nějaké rizikové skupiny ohroženy, já jsem přesvědčen, že by měly být informovány o možných problémech, co se týče sdělování jinými kanály, než je zrovna média.
Jan NĚMEC, moderátor

Dobře, ale v některých případech skutečně došlo k zanedbání bezpečnosti a ta opatření byla oprávněná.
Miroslav KOBERNA, ředitel, Potravinářská komora ČR

Víte, potravina je živý produkt. Může k tomu dojít kdykoliv. Čili je tady nějaká míra odpovědnosti výrobce, ale musí být i přiměřená míra odpovědnosti spotřebitele, který si musí uvědomit, že zachází s živým organismem a že prostě potravina nesnese také úplně všechno. A my nevíme v tomto okamžiku, jak mnoho těch případů bylo, pomínu ten jeden, to byl sýr Baladur, tam to bylo zcela jasné, ale u těch ostatních případů jistě došlo k tomu zanedbání ve výrobě nebo k tomu namnožení nad ten kritický ten a až u spotřebitele cestou třeba nesprávného skladování potravin.

Jan NĚMEC, moderátor

Po ptačí chřipce, SARS, BSE a podobně, dokážete odhadnout, jestli se může objevit nějaká, nějaké nové nebezpečí nákazy, nějaká nová hrozba třeba epidemie?

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Ono se mluví o znovu se objevujících nemocech a protože řada nemocí není jen lidská, ale jsou zvířecí, takže jsou schopny vlastně si předávat informace a vždycky budeme očekávat právě od mikroorganismů tak, jak tady už zaznělo, v těch potravinách. Mikroorganismy jsou živé organismy, které reagují na to, jak jim ubližujeme, nebo jak oni ubližují nám a mohou se měnit. A v tom je vždycky problém toho, jak vznikne která epidemie a která bakterie se v které době uplatní.

Jan NĚMEC, moderátor

A mluví se třeba v odborných kruzích o nějakém řekněme latentním nebezpečí v současné době?

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Tak to bych nerada ...

Jan NĚMEC, moderátor

Nechci, nechci, abyste šířila paniku, ale ...

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Ne, ne, já nemyslím, já nemyslím, že bych šířila paniku. My, my opravdu se spíše obáváme možnosti při změně stylu, změně života, zrychlení cestování, celkové globalizace možnosti přenesené nemocí, které se třeba v Evropě nevyskytují, což jsou oblasti tropů a subtropů. A my je na infekci vidíme častěji, než jsme byli předtím zvyklí. A nebo právě tím, jak se mění čas, se změní zase bakterie, které, nebo viry, které předtím nebezpečné člověku nebyly, a mohou se uplatnit. Nebo se mohou znovu vracet. Objevuje se černý kašel, který jsme mysleli, že nebude.

Jan NĚMEC, moderátor

Dobře, a čekáte třeba, že nás něco vyloženě zaskočí? Myslím tím, zda tedy vy spíše jako by nemodelujete situaci, co by se mohlo stát, ale spíš nás překvapí něco úplně jiného, co vůbec netušíme?

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Ne, my si myslíme, že ta chřipka může být například nebezpečná, protože ten čas dozrává na to, aby dostal příležitost nějaký virus, ale my opravdu nevíme, možná víc vědí výzkumníci, vědci, zda to bude H5N1, která teď je jako by hrozba a mluví se o smrtící ptačí chřipce, i když ta opravdu především zabíjí zvířata a ne lidi.

Jan NĚMEC, moderátor

A když se podíváte zpětně na všechny ty, na všechny ty případy, teď myslím, nemyslím listeriozu, myslím ty světové, BSE, SARS, teď ptačí chřipka, jsou všechna ta očekávání přehnaná, nebo, nebo jsme jenom opatrní?

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Oni jsou všechny zvířecí, všechny tři, co jste jmenoval, jsou právě ...

Jan NĚMEC, moderátor

Ano, ale myslím, myslím, zda tedy, když se na to podíváme zpětně, zda ta panika byla na místě, anebo ne?

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Paniku není potřeba dělat, ale opatření by měly být při, v případě, když dojde k nákaze něčím neobvyklým, tak ty opatření epidemiologická jsou velice důležitá, ale nemají děsit lidi, ale mají být opatření, které je má chránit.

Jan NĚMEC, moderátor

A názor potravináře?

Miroslav KOBERNA, ředitel, Potravinářská komora ČR

Já plně souhlasím, protože to, co je teď, ten poslední případ jasně ukazuje, že tam prostě kontrolní orgány včas zachytily problém, vyřešily ho, je to problém na úrovni chovatelů, na úrovni drůbeže, ne na úrovni bezpečnosti potravin. Prokázalo se opět, že se v podstatě takto napadené chovy nemohou dostat až do toho stádia zpracování, kdy by mohly ohrozit spotřebitele. Já očekávám, že na to bude spotřebitel reagovat správně, to znamená, nebude to považovat za žádnou

epidemii, katastrofu, ale prostě za běžný stav, ke kterému může dojít a který byl správně vyřešen. Spíš k těm médiím a vlastně k tomu, určitým dopadům víme, že to, co se odehrálo při minulém kole, byl jiný problém. Tam skutečně v některých zemích, ne v České republice, to bylo nezvládnuto, došlo k obrovskému propadu spotřeby, a to se pak promítlo do ztrát i našich zpracovatelů.

Jan NĚMEC, moderátor

Já vám děkuji za váš pohled na věc, na shledanou.

Vilma MAREŠOVÁ, přednostka Infekční kliniky, FN Na Bulovce, 2. LF UK

Na shledanou.

Miroslav KOBERNA, ředitel, Potravinářská komora ČR

Na shledanou.